

ZAKON

O ŠTRAJKU

("Sl. list RCG", br. 43/03 od 21.07.2003, 61/04 od 07.10.2004, 71/05 od 28.11.2005, 16/07 od 27.12.2007, 49/08 od 15.08.2008, 40/11 od 08.08.2011)

Pojam štrajka i sloboda odlučivanja

Član 1

- (1) Štrajk je prekid rada koji zaposleni organizuju radi zaštite svojih profesionalnih i ekonomskih interesa.
- (2) Zaposleni slobodno odlučuju o svom učešću u štrajku.

Vrste štrajka

Član 2

- (1) Štrajk se može organizovati u pravnom licu, odnosno njegovom dijelu i kod preduzetnika (u daljem tekstu: poslodavac) ili u grani i djelatnosti, ili kao generalni štrajk.
- (2) Štrajk se može organizovati i kao štrajk upozorenja. Štrajk upozorenja može trajati najduže jedan sat.

Donošenje odluke o štrajku

Član 3

- (1) Odluku o stupanju u štrajk i štrajk upozorenja kod poslodavca donosi nadležni organ ovlašćene organizacije sindikata ili više od polovine zaposlenih kod poslodavca, odnosno njegovom dijelu.
- (2) Odluku o stupanju u štrajk u grani i djelatnosti, odnosno odluku o stupanju u generalni štrajk i štrajk upozorenja donosi nadležni organ ovlašćene organizacije sindikata u Crnoj Gori.

Elementi odluke o stupanju u štrajk

Član 4

Odlukom o stupanju u štrajk utvrđuju se: zahtjevi zaposlenih; vrijeme početka štrajka; mjesto održavanja i način na koji se vodi štrajk i štrajkački odbor koji zastupa interese zaposlenih i u njihovo ime vodi štrajk.

Najava štrajka

Član 5

- (1) Štrajkački odbor je dužan da štrajk najavi dostavljanjem poslodavcu odluke o stupanju u štrajk, najkasnije pet dana prije dana određenog za početak štrajka, odnosno 24 sata prije početka štrajka upozorenja, ako ovim zakonom nije utvrđen drugi rok.
- (2) Odluka o stupanju u štrajk zaposlenih u grani ili djelatnosti ili u generalni štrajk dostavlja se nadležnom organu reprezentativnog udruženja poslodavaca Crne Gore, osnivaču i nadležnom državnom organu.
- (3) Ako se štrajk ispoljava okupljanjem zaposlenih, mjesto okupljanja učesnika u štrajku ne može biti van poslovnih - radnih prostorija, odnosno van kruga poslovnog prostora zaposlenih koji stupaju u štrajk.

Pristupanje postupku mirenja, posredovanja i arbitraži

Član 6

Briše se. (Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova, "Sl. list CG", br. 16/07)

Obaveze štrajkačkog odbora i učesnika u štrajku

Član 7

- (1) Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku dužni su da štrajk organizuju i vode na način kojim

se ne ugrožava bezbjednost lica i imovine i zdravlje ljudi, onemogućava nanošenje neposredne materijalne štete i omogućava nastavak rada po okončanju štrajka.

- (2) Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku ne smiju sprečavati poslodavca da koristi sredstva i raspoláže sredstvima kojima obavlja djelatnost.
- (3) Štrajkački odbor i zaposleni koji učestvuju u štrajku ne mogu sprečavati zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade.

Prestanak štrajka

Član 8

- (1) Štrajk prestaje sporazumom strana u sporu ili odlukom organa, odnosno zaposlenih koji su donijeli odluku o stupanju u štrajk.
- (2) Za svaki novi štrajk učesnici u štrajku dužni su da donesu novu odluku o štrajku.

Ograničenje prava na štrajk

Član 8a

Zaposleni u Vojsci Crne Gore, policiji i državnim organima, radi zaštite javnog interesa, ne mogu organizovati štrajk ako bi se na taj način ugrozili opšti interesi građana, nacionalna bezbjednost, bezbjednost lica i imovine, kao i funkcionisanje organa vlasti.

Štrajk u određenim djelatnostima

Član 9

- (1) U djelatnosti od javnog interesa ili u djelatnosti čiji bi prekid rada zbog prirode posla, mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmjera pravo na štrajk zaposlenih može se ostvariti ako se ispune i posebni uslovi utvrđeni ovim zakonom.
- (2) Djelatnost, u smislu stava 1 ovog člana, jeste djelatnost koju obavlja poslodavac u oblasti: elektroprivrede, vodoprivrede, saobraćaja, PTT usluga, informisanja (radio i televizija), komunalnih djelatnosti (proizvodnja i snabdijevanje vodom, odnošenje smeća, proizvodnja, distribucija i snabdijevanje energenata dr.), zaštite od požara, proizvodnja osnovnih prehrambenih proizvoda, zdravstvene i veterinarske zaštite, prosvjete, kulture, društvene brige o djeci i socijalne zaštite.
- (3) Od javnog interesa, u smislu ovog zakona, jesu i djelatnosti od posebnog značaja za odbranu i bezbjednost Crne Gore utvrđene u skladu sa zakonom; poslovi neophodni za izvršavanje obaveza utvrđenih međunarodnim ugovorima, kao i djelatnosti čiji bi prekid rada po prirodi posla, u skladu sa posebnim zakonom, mogao da ugrozi život i zdravlje ljudi ili da nanese štetu velikih razmjera.
- (4) Ukoliko se štrajk u djelatnosti iz st. 2 i 3 ovog člana organizuje u dijelu poslodavca, obaveza ispunjavanja i posebnih uslova u pogledu ostvarivanja prava na štrajk zaposlenih primjenjuje se samo na taj organizacioni dio.

Minimum procesa rada

Član 10

- (1) Zaposleni koji obavljaju djelatnost iz člana 9 ovog zakona mogu početi štrajk, ako se obezbijedi minimum procesa rada koji obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine ili je nezamjenjiv uslov života i rada građana ili rada drugog poslodavca, odnosno pravnog lica ili preduzetnika koji obavlja privrednu ili drugu djelatnost ili uslugu.
- (2) Minimum procesa rada, u smislu stava 1 ovog člana, utvrđuje se zavisno od prirode djelatnosti, stepena ugroženosti života i zdravlja ljudi i drugih okolnosti značajnih za ostvarivanje potreba građana, poslodavaca i drugih subjekata (godišnje doba, turistička sezona, školska godina i dr.).
- (3) Minimum procesa rada i način njegovog obezbjeđivanja u skladu sa kriterijumima iz stava 2 ovog člana utvrđuje osnivač, odnosno poslodavac.
- (4) Prilikom utvrđivanja minimuma procesa rada, u smislu stava 2 ovog člana, osnivač, odnosno poslodavac dužan je da pribavi mišljenje nadležnog organa ovlašćene organizacije sindikata ili više od polovine zaposlenih kod poslodavca, radi postizanja sporazuma.

- (5) Zaposlene koji su dužni da rade za vrijeme štrajka radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada određuju direktor, odnosno izvršni direktor i štrajkački odbor, najkasnije pet dana prije početka štrajka.

Član 10a

- (1) Ako se akt o minimumu procesa rada i načinu njegovog obezbjeđivanja ne donese, u smislu člana 10 ovog zakona, minimum procesa rada i način njegovog obezbjeđivanja utvrđuje se aktom osnivača, odnosno direktora ili izvršnog direktora poslodavca.

Najava štrajka

Član 11

U djelatnostima iz člana 9 ovog zakona štrajk se najavljuje poslodavcu, osnivaču, nadležnom državnom organu, odnosno nadležnom organu lokalne samouprave, najkasnije 10 dana prije početka štrajka, dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk i izjave o načinu obezbjeđivanja minimuma procesa rada u skladu sa članom 10 stav 1 ovog zakona.

Pristupanje postupku mirenja, posredovanja i arbitraži

Član 12

Briše se. (Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova, "Sl. list CG", br. 16/07)

Saradnja s poslodavcem i izvršavanje njegovih naloga

Član 13

- (1) Štrajkački odbor dužan je da za vrijeme štrajka saraduje s poslodavcem radi obezbjeđenja minimuma procesa rada iz člana 10 ovog zakona.
- (2) Zaposleni koji obavljaju poslove iz člana 10 stav 4 ovog zakona dužni su da za vrijeme štrajka izvršavaju naloge poslodavca.

Zaštita prava zaposlenih

Član 14

- (1) Organizovanje štrajka, odnosno učešće u štrajku pod uslovima utvrđenim ovim zakonom ne predstavlja povredu radne obaveze, ne može biti osnov za pokretanje postupka za utvrđivanje disciplinske i materijalne odgovornosti zaposlenog, za udaljenje zaposlenog sa rada i ne može za posledicu imati prestanak radnog odnosa zaposlenog.
- (2) Zaposleni koji učestvuju u štrajku nema pravo na zaradu.
- (3) Zaposleni iz stava 2 ovog člana koji je dužan da radi za vrijeme trajanja štrajka, radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada, u smislu člana 10 ovog zakona, ima pravo na zaradu srazmjerno vremenu provedenom na radu.
- (4) Zaposleni iz st. 2 i 3 ovog člana ostvaruje prava iz socijalnog osiguranja u skladu sa propisima o socijalnom osiguranju.
- (5) Organizatori štrajka, odnosno učesnici u štrajku koji nije organizovan u skladu sa ovim zakonom neće uživati zaštitu utvrđenu u st. 1, 3 i 4 ovog člana.

Obaveze poslodavca

Član 15

- (1) U toku štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom poslodavac ne može zapošljavati nova lica koja bi zamijenila učesnike u štrajku, osim ako su ugroženi: bezbjednost lica i imovine u smislu člana 7 stav 1 ovog zakona, održavanje minimuma procesa rada koji obezbjeđuje sigurnost imovine i lica, kao i izvršavanje međunarodnih obaveza u smislu čl. 9 i 10 ovog zakona.
- (2) Poslodavac ne može da sprečava zaposlene da organizuju i učestvuju u štrajku, niti da upotrebljava prijetnje i prinude radi okončanja štrajka, kao ni da po osnovu neučestvovanja u štrajku omogući veću zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne učestvuju u štrajku.

Prestanak radnog odnosa

Član 16

- (1) Zaposlenom u Vojsci Crne Gore, policiji i državnom organu prestaje radni odnos kad se utvrdi da je organizovao štrajk ili učestvovao u štrajku suprotno članu 8a ovog zakona.
- (2) Član štrajkačkog odbora ili učesnik u štrajku, koji štrajk organizuje i vodi na način kojim se ugrožava bezbjednost lica i imovine ili zdravlje ljudi ili koji sprečava zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade, odnosno onemogućava nastavak rada po okončanju štrajka ili sprečava poslodavca da koristi sredstva i raspoláže sredstvima kojima poslodavac obavlja djelatnost čini povredu radne dužnosti za koju se izriče mjera prestanka radnog odnosa.
- (3) Zaposleni u djelatnostima iz člana 9 ovog zakona koji odbije da izvrši nalog poslodavca izdat radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada čini težu povredu radne dužnosti za koju se izriče mjera prestanka radnog odnosa.

Štrajkačke straže

Član 17

- (1) Zaposleni koji stupaju u štrajk mogu, iz reda zaposlenih, odlukom nadležnog organa sindikata ili većine zaposlenih, obrazovati štrajkačke straže na mjestima pred ulazom ili u krugu poslovnih prostorija poslodavca, radi obavještanja zaposlenih i javnosti o sporu koji je nastao i o opravdanosti zahtjeva štrajkača.
- (2) Odluka o obrazovanju štrajkačke straže dostavlja se subjektima utvrđenim u članu 5, odnosno članu 11 ovog zakona, u roku u kome se dostavlja odluka o stupanju u štrajk, kao njen sastavni dio ili kao poseban akt u toku štrajka.
- (3) Odluka iz stava 2 ovog člana mora biti obrazložena i sadržati broj i imena zaposlenih - članova štrajkačke straže.
- (4) Štrajkačka straža ne može: primjenjivati fizičku prinudu, postavljati fizičke prepreke ili blokade prilaza poslu zaposlenima koji žele da rade, prijetiti ili vrijeđati zaposlene, niti sprečavati poslodavca u vršenju svoje djelatnosti.

Ovlašćenja državnog organa

Član 18

Nadležni državni organ je dužan da preduzme neophodne mjere predviđene posebnim zakonom, ako ocijeni da bi povredom člana 7 stav 1 i čl. 9 i 10 ovog zakona mogla da nastupi neposredna opasnost ili izuzetno teške posledice za život i zdravlje ljudi ili njihovu bezbjednost i bezbjednost imovine ili druge neotklonjive štetne posljedice u ostvarivanju javnog interesa.

Inspeksijski nadzor

Član 19

- (1) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za poslove rada, preko inspekcije rada.
- (2) U vršenju inspeksijskog nadzora primjenjuju se propisi o inspeksijskom nadzoru, ako odredbama ovog zakona nije drukčije uređeno.

Član 20

Poslodavac, štrajkački odbor, predstavnik sindikata i zaposleni dužni su da inspektoru rada omoguće vršenje nadzora, uvid u dokumentaciju i nesmetan rad i da mu obezbijede podatke i dokumentaciju potrebnu za vršenje inspeksijskog nadzora.

Član 21

Inspektor rada zapisnik o izvršenom inspeksijskom pregledu i radnjama uručuje, odnosno dostavlja poslodavcu i štrajkačkom odboru, odnosno sindikatu.

Član 22

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o štrajku, "Sl. list CG", br. 49/08)

Kazne za prekršaje

Član 23

- (1) Novčanom kaznom od 2.500 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica, ako:
 - 1) Briše se. (Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova, "Sl. list CG", br. 16/07)
 - 2) ne donese akt o minimumu procesa rada i načinu njegovog obezbjeđivanja (član 10);
 - 3) ne obezbijedi minimum procesa rada utvrđen aktom iz člana 10 i 10a ovog zakona;
 - 4) pokrene postupak za utvrđivanje disciplinske i materijalne odgovornosti, privremeno udalji sa rada zaposlenog ili raskine radni odnos sa zaposlenim zbog organizovanja, odnosno učešća u štrajku organizovanom u skladu sa zakonom (član 14 stav 1);
 - 5) u toku štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom primi nova lica koja bi zamijenila učesnike u štrajku, osim ako ovim zakonom nije drukčije predviđeno (član 15 stav 1);
 - 6) sprečava zaposlene da učestvuju u štrajku ili upotrijebi prijetnje i mjere prinude radi okončanja štrajka ili ako predvidi veću zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne učestvuju u štrajku (član 15 stav 2);
 - 7) inspektoru rada ne omogući vršenje nadzora i ne obezbijedi mu uvid u podatke i dokumentaciju potrebnu za vršenje inspeksijskog nadzora (član 20).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u poslodavcu novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 500 eura do 6.000 eura.

Član 24

- (1) Novčanom kaznom od 500 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj sindikat, ako:
 - 1) donese odluku o stupanju u štrajk suprotno članu 3 ovog zakona;
 - 2) odluka o stupanju u štrajk ne sadrži zakonom utvrđene elemente (član 4).
 - 3) ne najavi štrajk u djelatnostima iz člana 9 ovog zakona u roku i na način propisan članom 11 ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u sindikatu novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura.

Član 25

Novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj zaposleni, članovi štrajkačkog odbora, član štrajkačke straže, član sindikata i predstavnik sindikata, zavisno od učinjene povrede, ako:

- 1) donese odluku o stupanju u štrajk suprotno članu 3 ovog zakona;
- 2) odluka o stupanju u štrajk ne sadrži zakonom utvrđene elemente ili ako nije dostavljena nadležnom organu u skladu sa ovim zakonom (čl. 4 i 5);
- 3) ne najavi štrajk u djelatnostima iz člana 9 ovog zakona u roku i na način propisan članom 11 ovog zakona.
- 4) Briše se. (Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova, "Sl. list CG", br. 16/07)
- 5) organizuje ili vodi štrajk na način kojim se ugrožava bezbjednost lica i imovine i zdravlje ljudi, nanosi neposredna materijalna šteta i onemogućava nastavak rada po okončanju štrajka (član 7 stav 1);
- 6) sprečava zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade (član 7 stav 3);
- 7) za vrijeme štrajka odbije da saraduje s poslodavcem radi obezbjeđivanja minimuma procesa rada u djelatnostima predviđenim ovim zakonom ili odbije da izvršava naloge poslodavca (član 13);
- 8) pribjegava prijetnji ili primjenjuje fizičku prinudu, postavlja prepreke ili blokade prilaza poslu zaposlenima koji hoće da rade ili sprečava poslodavca u vršenju svoje djelatnosti (član 17 stav 3);
- 9) inspektoru rada ne omogući vršenje nadzora i ne obezbijedi mu uvid u podatke i dokumentaciju potrebnu za vršenje inspeksijskog nadzora (član 20).

Prelazna i završna odredba

Član 26

- (1) Akt iz člana 10, odnosno člana 10a ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Do donošenja akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi o minimumu procesa rada doneseni na osnovu posebnih zakona, ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 27

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".